

<https://jacek.kwasniewski.org.pl>

Jacek Kwaśniewski

Reż. Lee Toland Krieger (2015)

William Eugene Smith, *The Walk to Paradise Garden* (1946)

Lęk przed śmiercią jako siła kulturotwórcza - mapa zjawiska i
zapytania do literatury

Załącznik do tekstu [3]

Tabelaryczny opis grup (17), podgrup (55) i rdzeni (265)

2025

Wprowadzenie do serii

Poniższy zestaw ośmiu tekstów przedstawia projekt mapowania kulturotwórczej roli lęku przed śmiercią. Moją intencją nie jest wyjaśnianie, szukanie przyczyn czy odkrywanie mechanizmów. Cel jest o wiele skromniejszy - zrobić możliwie dokładną mapę tego, w jakich obszarach kultury i poprzez jakie kanały lęk przed śmiercią działa kulturotwórczo - oraz przygotować narzędzie, które pozwoli to sprawdzić w literaturze naukowej.

Mapa powstała przez stopniową dekompozycję tezy ogólnej i zwiększanie rozdzielczości opisu: od ujęcia makro, przez podgrupy, po rdzenie semantyczne, które mogą zostać, przy pomocy narzędzi AI, zamienione na embeddingi i użyte do semantycznego przeszukiwania korpusu literatury. W tym sensie mapa staje się zbiorem zapytań zarzucanych na literaturę jak sieć. Chcemy zobaczyć, co zostało już opisane, co pominięte, czemu poświęcano dużo uwagi, a czemu mało.

Dwa teksty mają charakter metodologiczny. Opisują zasady budowy rdzeni oraz rolę analizy matematycznej w kontroli jakości mapy (kolizje, luki, nadmierne skupienia). Całość traktujemy jako hipotezę roboczą do weryfikacji, nie jako rozstrzygnięcie.

Zainteresowanym udostępniam model Excela ze szczegółową analizą statystyczną rdzeni semantycznych.

Teksty:

[1] Rozpisanie tezy, że lęk przed śmiercią jest kulturotwórczy, na siedemnaście makro twierdzeń (grup). Pierwszy etap dekompozycji **1 → 17 → 55 → 265**

[2] Rozpisanie siedemnastu makro twierdzeń na pięćdziesiąt pięć podgrup. Drugi etap dekompozycji **1 → 17 → 55 → 265**. Uzasadnienie i schemat opisu podgrup

[3] Od 55 podgrup do 265 rdzeni semantycznych. Ostatni etap dekompozycji **1 → 17 → 55 → 265**. Jakie cechy muszą mieć rdzenie, aby przeszukiwanie literatury dawało ogłęd kultury szeroki, głęboki i wielostronny

[4] Metodologia. Zasady budowy rdzeni semantycznych dla modelu embeddingowego

[5] Metodologia. Rola matematyka w budowie rdzeni semantycznych

Załącznik do tekstu [2]. Pięćdziesiąt pięć podgrup (lista opisów)

Załącznik do tekstu [4]. Tabelaryczny opis grup (17), podgrup (55) i rdzeni (265)

Załącznik do tekstu [4]. Opis strukturalny 265 rdzeni semantycznych

Spis treści

Grupa 1: Lęk przed śmiercią sprzyja powstawaniu nowych idei, symboli lub mitów.....	3
Grupa 2: Lęk przed śmiercią oddziałuje na instytucjonalizację przekonań i praktyk.....	4
Grupa 3: Lęk przed śmiercią przekształcany jest w konstrukty moralne i symboliczne.....	6
Grupa 4: Lęk przed śmiercią wytwarza lub modyfikuje rytuały.....	7
Grupa 5: Lęk przed śmiercią poddaje kulturowej „obróbce” zjawisko śmierci w życiu codziennym	8
Grupa 6: Lęk przed śmiercią kształtuje praktyki społeczne i obyczaje	11
Grupa 7: Lęk przed śmiercią współwytycza tematy kultury symbolicznej i materialnej.....	14
Grupa 8: Lęk przed śmiercią w XX i XXI wieku tworzy mechanizm przerzucania lęku na zewnątrz....	16
Grupa 9: Lęk przed śmiercią przekształca język i dyskurs publiczny	17
Grupa 10: Lęk przed śmiercią w XX i XXI wieku istotnie wpływa na strategię „walki ze śmiercią”	19
Grupa 11: Lęk przed śmiercią ukierunkowuje budowę form pośmiertnego trwania i dziedziczenia ..	21
Grupa 12: Śmierć i lęk przed śmiercią są przetwarzane w spektakl, narzędzie kontroli lub produkt rynkowy	23
Grupa 13: Lęk przed śmiercią współkształtuje strategie zaprzeczenia, wyparcia i tabuizacji	26
Grupa 14: Lęk przed śmiercią ukierunkowuje generalny rozwój nauki i wielu dyscyplin wiedzy	29
Grupa 15: Lęk przed śmiercią generuje ruchy społeczne i zmiany historyczne	31
Grupa 16: Lęk przed śmiercią animuje i stymuluje niektóre projekty technologiczne i cywilizacyjne	33
Grupa 17: Lęk przed śmiercią a zmiany norm moralnych i sposobów myślenia o człowieku.....	35

Grupa 1: Lęk przed śmiercią sprzyja powstawaniu nowych idei, symboli lub mitów

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
1.1	Religia i lęk przed śmiercią Opisz sposoby, jak lęk przed śmiercią i systemy wierzeń wzajemnie oddziałują na siebie	001	Lęk przed śmiercią wyjaśnia genezę religii w teoriach psychologicznych i antropologicznych
		002	Lęk przed śmiercią pełni rolę drugorzędną w koncepcjach religii jako odpowiedzi na sacrum
		003	Lęk przed śmiercią pełni rolę drugorzędną w teoriach religii jako iluzji lub efektu ubocznego
		004	Lęk przed śmiercią współgra z teoriami religii jako instytucji adaptacyjnej
1.2	Metafory i symbole Zidentyfikuj teksty, których autorzy wiążą lęk przed śmiercią z metaforami i obrazami obecnymi w sztuce, literaturze i rytuałach	005	Lęk przed śmiercią kształtuje metafory śmierci w języku i literaturze
		006	Lęk przed śmiercią inspiruje ikonografię śmierci w sztukach wizualnych
		007	Lęk przed śmiercią formuje symbole śmierci w rytuałach i obrzędach
		008	Lęk przed śmiercią inicjuje osvajanie lęku poprzez ikonografię śmierci w sztuce i literaturze
1.3	Filozofia i lęk przed śmiercią Wskaż koncepcje filozoficzne (np. tragizm, absurd, sens życia), które, zdaniem niektórych badaczy, powstały pod wpływem lęku przed śmiercią	009	Lęk przed śmiercią inspiruje koncepcje absurdu w filozofii
		010	Lęk przed śmiercią inspiruje koncepcje sensu życia w filozofii
		011	Lęk przed śmiercią współtworzy idee egzystencjalizmu w filozofii
		012	Lęk przed śmiercią inspiruje koncepcje tragizmu w filozofii

Grupa 2: Lęk przed śmiercią oddziałuje na instytucjonalizację przekonań i praktyk

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
2.1	Organizacje i inicjatywy społeczne Pokaż formy organizacji społecznych, na których powstanie i działanie wskazywane jest w literaturze wpływ lęku przed śmiercią (np. opieka paliatywna, edukacja tanatologiczna, psychoterapie egzystencjalne)	013	Lęk przed śmiercią sprzyja inicjatywom pomocy osobom starszym i umierającym (XX)
		014	Lęk przed śmiercią sprzyja rozwojowi opieki paliatywnej (XX)
		015	Lęk przed śmiercią wspiera edukację tanatologiczną (XX)
		016	Lęk przed śmiercią sprzyja rozwojowi psychoterapii egzystencjalnej w praktyce klinicznej (XX)
		017	Lęk przed śmiercią współkształtuje ruchy społeczne wokół umierania i żałoby
		018	Lęk przed śmiercią współinicjuje szkoły psychoterapii egzystencjalnej (XX)
2.2	Instytucje i tabu śmierci Wskaż instytucje, które powstały lub uległy zmianom pod wpływem słabnięcia tabu śmierci (np. hospicja, geriatrya, kościoły, systemy opieki nad ludźmi starszymi)	019	Lęk przed śmiercią współinicjuje tworzenie instytucji opiekuńczych, zwłaszcza gdy tabu śmierci słabnie
		020	Lęk przed śmiercią pobudza rozwój opieki zdrowotnej, gdy tabu śmierci traci siłę
		021	Lęk przed śmiercią naciska na Kościoły, by łagodziły katechezę strachu (XX)
		022	Lęk przed śmiercią wypiera niewygodne elementy doktryny na margines
		023	Lęk przed śmiercią sprzyja rozwojowi hospicjów i geriatryi, gdy tabu śmierci słabnie
		024	Lęk przed śmiercią przekształca praktyki wobec starości, gdy tabu śmierci traci siłę

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
2.3	Zmiany doktryn i modeli edukacyjnych Pokaż zmiany doktryn lub modeli edukacyjnych (m.in. religijnych, medycznych, psychologicznych), które w różnych okresach odzwierciedlały zmiany postaw wobec lęku przed śmiercią	025	Lęk przed śmiercią współkształtuje współczesne nauczanie religijne o śmierci i umieraniu
		026	Lęk przed śmiercią współkształtuje współcześnie łągodzenie narracji o karze i potępieniu
		027	Lęk przed śmiercią wspiera współcześnie przesunięcie od strachu ku narracjom nadziei i pocieszenia
		028	Lęk przed śmiercią współtworzy współcześnie modele psychologicznej edukacji radzenia sobie ze śmiercią
		029	Lęk przed śmiercią modyfikuje współcześnie doktryny medyczne i psychologiczne dotyczące umierania

Grupa 3: Lęk przed śmiercią przekształcany jest w konstrukty moralne i symboliczne

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
3.1	Symbole i znaki kultury Wskaż symbole kulturowe (np. obrazy, znaki, figury, gesty), które odzwierciedlają lęk przed śmiercią lub próbę jego oswojenia	030	Lęk przed śmiercią przybiera postać symboli, obrazów, znaków i gestów.
		031	Lęk przed śmiercią - ekspresja lęku poprzez metafory i znaki kultury
		032	Lęk przed śmiercią kształtuje symbolikę śmierci i umierania w kulturze
		033	Lęk przed śmiercią kształtuje symbolikę śmierci i umierania w narracjach
		034	Lęk przed śmiercią kształtuje symbolikę śmierci i umierania
		035	Lęk przed śmiercią współkształtuje znaki żałoby: ikonografię, gesty i symbole społeczne
3.2	Narracje i mity Pokaż, jak kultura oswaja lęk przed śmiercią używając opowieści, mitów, narracji historycznych i literackich do nadawania sensu przemijaniu i śmierci	036	Lęk przed śmiercią inspiruje narracje kulturowe osławiające śmierć
		037	Lęk przed śmiercią kształtuje historyczne i literackie narracje porządkujące doświadczenie śmierci
		038	Lęk przed śmiercią inspiruje narracje nadające sens śmierci
		039	Lęk przed śmiercią inspiruje narracje przekształcające lęk ku nadziei
		040	Lęk przed śmiercią współkształtuje narracje osławiania śmierci przez bohaterstwo, ofiarę i poświęcenie

Grupa 4: Lęk przed śmiercią wytwarza lub modyfikuje rytuały

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
4.1	Rytuały, praktyki i działania kulturowe Pokaż, w jakim zakresie i w jaki sposób, w literaturze wiąże się zmiany praktyk rytualnych (np. pogrzeby, przejścia, święta, dni pamięci) z lękiem przed śmiercią w XX i XXI wieku	041	Lęk przed śmiercią - amortyzacja lęku przez rytuały pogrzebowe (XX-XXI)
		042	Lęk przed śmiercią - kanalizacja lęku w uświęcone formy rytuałów pogrzebowych (XX-XXI)
		043	Lęk przed śmiercią - wytłumianie lęku w fazie liminalności przez rytuały przejścia (XX-XXI)
		044	Lęk przed śmiercią - oswajanie lęku w strukturze żałoby i praktykach żałobnych (XX-XXI)
		045	Lęk przed śmiercią - przetwarzanie lęku w symboliczne formy upamiętnienia (XX-XXI)
		046	Lęk przed śmiercią - łagodzenie lęku przez rodzinne gesty i codzienne ceremonie (XX-XXI)
4.2	Reinterpretacja rytuałów Pokaż, jak pod wpływem lęku przed śmiercią istniejące rytuały ulegały/ulegają reinterpretacji i dostosowaniu do nowych potrzeb egzystencjalnych	047	Lęk przed śmiercią inspirował reinterpretację znaczeń rytuałów religijnych (XX-XXI)
		048	Lęk przed śmiercią inspirował reinterpretację sensów rytuałów świeckich (XX-XXI)
		049	Lęk przed śmiercią inspirował modyfikowanie form rytuałów pod nowe potrzeby (XX-XXI)
		050	Lęk przed śmiercią współtworzył przemiany obrzędów przejścia i żałoby (XX-XXI)
		051	Lęk przed śmiercią współkształtuje adaptację rytuałów do warunków migracji i globalizacji (XX-XXI)

Grupa 5: Lęk przed śmiercią poddaje kulturowej „obróbce” zjawisko śmierci w życiu codziennym

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
5.1	Ciało, rytuały, literatura, sposoby codziennej walki z lękiem Pokaż, jak w literaturze XX wieku opisywano wpływ lęku przed śmiercią na sposoby mówienia, obchodzenia się z ciałem, reakcje emocjonalne, rytuały i ich społeczne ramy	052	Lęk przed śmiercią kształtuje sposoby mówienia o śmierci i ciele (XX)
		053	Lęk przed śmiercią nasila lęk antycypacyjny i drażliwość w codziennych sytuacjach
		054	Lęk przed śmiercią współkształtuje rytuały zdrowotne: dieta, fitness, samokontrola
		055	Lęk przed śmiercią w wspólnotach współkształtuje prywatyzację żałoby i rytuałów pogrzebowych (XX)
		056	Lęk przed śmiercią współkształtuje trywializację śmierci i ironiczne ujęcia śmierci w popkulturze (XX)
		057	Lęk przed śmiercią wzmacnia higienę i kosmetykę ciała jako sprzeciw wobec śmierci (XIX-XX)

5.2	Unikanie tematu śmierci, ironia, trywializacja Pokaż, jak lęk przed śmiercią wiązany jest z trywializacją, ironizowaniem lub unikaniem tematu śmierci w mediach i kulturze popularnej	058	Lęk przed śmiercią skłania do zdawkowego mówienia o śmierci bliskich (XX)
		059	Lęk przed śmiercią w języku współkształtuje eufemizację i unikanie mówienia o śmierci (XX)
		060	Lęk przed śmiercią sprzyja trywializowaniu śmierci w mediach i popkulturze (XX)
		061	Lęk przed śmiercią współtworzy banalizację śmierci w kulturze
		062	Lęk przed śmiercią współtworzy tabuizację śmierci w kulturze
		063	Lęk przed śmiercią inspiruje memy i żarty o śmierci jako redukcję lęku

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
5.3	Infantylizacja tematu lęku Wskaż formy infantylizacji śmierci - w języku, symbolice, przekazach medialnych i praktykach rodzinnych	064	Lęk przed śmiercią infantyлізуje język i symbolikę śmierci w kulturze (XX)
		065	Lęk przed śmiercią motywuje do delikatnego przedstawiania śmierci bliskich (XX)
		066	Lęk przed śmiercią współtworzy uproszczone obrazy śmierci obecne w kulturze (XX)
		067	Lęk przed śmiercią modyfikuje komunikowanie dzieciom tematu śmierci na przestrzeni wieków
5.4	Psychoterapia, pomoc w żałobie Opisz, jak lęk przed śmiercią był/jest wiązany z rozwojem praktyk psychologicznych i terapeutycznych związanych z przeżywaniem śmierci i żałoby	068	Lęk przed śmiercią współkształtuje psychologiczne metody radzenia sobie ze śmiercią (XX)
		069	Lęk przed śmiercią inspiruje poradniki i literaturę self-help o umieraniu (XX)
		070	Lęk przed śmiercią współkształtuje współczesne programy death education dla dorosłych (XX)
5.5	Śmierć ma być estetyczna Pokaż, w jaki sposób kultura estetyzuje śmierć i ciało zmarłego (np. makijaż pośmiertny, fotografia, rytuały kosmetyczne)	071	Lęk przed śmiercią oswaja lęk przez estetyzację śmierci i ciała zmarłego
		072	Lęk przed śmiercią zwiększa popyt na upiększanie zmarłego: makijaż pośmiertny i fotografia
		073	Lęk przed śmiercią oswaja śmierć przez usługi funeralne i death care

Grupa 6: Lęk przed śmiercią kształtuje praktyki społeczne i obyczaje

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
6.1	Śmierć jest tabu Pokaż, jak lęk przed śmiercią jest wiązany ze zmianami w sposobach komunikowania o rzeczach trudnych (np. tabu, eufemizmy)	074	Lęk przed śmiercią współtworzy tabu językowe wokół śmierci w przestrzeni publicznej (XX)
		075	Lęk przed śmiercią sprzyja eufemizmom dotyczącym śmierci w przestrzeni publicznej (XX)
		076	Lęk przed śmiercią wygasza temat śmierci w komunikacji instytucja-instytucja (XX)
		077	Lęk przed śmiercią wygasza temat śmierci w komunikacji instytucja-jednostka (XX)
		078	Lęk przed śmiercią sprzyja eufemizmom i bezosobowemu słownictwu w instytucjach (XX)
		079	Lęk przed śmiercią współkształtuje przekazy o śmierci w mediach (XX)
		080	Lęk przed śmiercią wycisza temat śmierci w edukacji (XX)
		081	Lęk przed śmiercią wycisza temat śmierci w katechezie kościelnej (XX)

6.2	Lęk a relacje społeczne Opisz, jak lęk przed śmiercią był/jest łączony w literaturze ze sposobami organizowania relacji (np. wspólnotowość vs indywidualizm)	082	Lęk przed śmiercią współkształtuje wspólnotowość i indywidualizm wobec śmierci.
		083	Lęk przed śmiercią buduje solidarność grupową wobec śmierci i żałoby
		084	Lęk przed śmiercią współkształtuje dystans społeczny wobec umierających i ich bliskich (XX)
		085	Lęk przed śmiercią sprzyja reprezentacjom bezpiecznej śmierci w popkulturze (XX)

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
6.3	Nowe formy żałoby i pamięci Czy i jak lęk przed śmiercią wiąże się z inicjowaniem nowych form solidarności, żałoby i pamięci zbiorowej? Wskaż przykłady	086	Lęk przed śmiercią współtworzy nowe praktyki żałoby indywidualnej
		087	Lęk przed śmiercią współkształtuje nowe wspólnotowe rytuały żałoby
		088	Lęk przed śmiercią współkształtuje nowe sposoby upamiętniania zmarłych w kulturze (XX)

Grupa 7: Lęk przed śmiercią współwytacza tematy kultury symbolicznej i materialnej

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
7.1	Lęk a literatura i sztuka XX-XXI wiek Jak lęk przed śmiercią w XX i XXI wieku wpływał na tematykę literatury, sztuki, kina, teatru, muzyki?	089	Lęk przed śmiercią współkształtuje treści i formy literatury oraz sztuki (XX-XXI).
		090	Lęk przed śmiercią inspiruje egzystencjalne motywy śmierci w sztuce nowoczesnej
		091	Lęk przed śmiercią przesuwając śmierć na pierwszy plan w niektórych utworach muzycznych (XX-XXI)
		092	Lęk przed śmiercią współkształtuje muzykę funeralną i requiem (XX-XXI)
		093	Lęk przed śmiercią współkształtuje temat śmierci w muzyce metalowej
7.2	Lęk a nowe konwencje artystyczne Jakie nurty, gatunki i konwencje artystyczne powstały w XX i XXI wieku pod wpływem zainteresowania tematem śmierci i lęku przed śmiercią?	094	Lęk przed śmiercią współkształtuje literackie i filmowe refleksje o śmierci (XX-XXI)
		095	Lęk przed śmiercią inspiruje motywy śmierci w ekspresjonizmie i surrealizmie
		096	Lęk przed śmiercią inspiruje motywy śmierci w dadaizmie i konceptualizmie
		097	Lęk przed śmiercią współkształtuje nurty horroru i egzystencjalizmu (XX-XXI).
		098	Lęk przed śmiercią współkształtuje konwencje przedstawiania śmierci i umierania w sztuce
		099	Lęk przed śmiercią czyni sztuki wizualne medium dyskursu o umieraniu

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
7.3	Nowe materialne formy kultu Jak XX-wieczny dyskurs o śmierci zmienił materialne formy kultu (np. nagrobki, świątynie, pomniki)	100	Lęk przed śmiercią współkształtuje nowe materialne formy kultu zmarłych (XX)
		101	Lęk przed śmiercią w architekturze przekształca architekturę grobową i nagrobki XX-XXI
		102	Lęk przed śmiercią inspirował sztukę sepulkralną (XX-XXI)
		103	Lęk przed śmiercią w sztuce inspirował literaturę o przestrzeni cmentarnej (XX-XXI)
		104	Lęk przed śmiercią inspirował modernistyczne i współczesne pomniki pamięci o zmarłych.

Grupa 8: Lęk przed śmiercią w XX i XXI wieku tworzy mechanizm przerzucania lęku na zewnątrz

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
8.1	Unikanie kontaktu ze starymi i umierającymi Pokaż, jak w literaturze wiąże się lęk przed śmiercią z unikaniem kontaktu z osobami starszymi, terminalnie chorymi lub umierającymi (stygmatyzacja umierających)	105	Lęk przed śmiercią sprzyja unikaniu kontaktu z osobami starszymi i umierającymi (XX-XXI)
		106	Lęk przed śmiercią sprzyja izolowaniu terminalnie chorych (XX)
		107	Lęk przed śmiercią w medycynie sprzyja marginalizacji seniorów (XX-XXI)
		108	Lęk przed śmiercią w medycynie utrwała społeczną niewidzialność starości (XX-XXI)
		109	Lęk przed śmiercią w medycynie sprzyja stygmatyzacji osób umierających (XX-XXI)
8.2	Demonizacja śmierci Wskaż przykłady przedstawiania śmierci jako czegoś złego, obcego, zagrażającego - w religii, kulturze masowej lub języku codziennym (demonizacja śmierci)	110	Lęk przed śmiercią sprzyja narracjom religijnym przedstawiającym śmierć jako zagrożenie
		111	Lęk przed śmiercią sprzyja demonizacji śmierci w kulturze masowej (XX-XXI)
		112	Lęk przed śmiercią utrwała demonizujący język śmierci w mowie codziennej (XX-XXI)
8.3	Ukrywanie śmierci w instytucjach i przestrzeni publicznej Opisz, jak w literaturze opisywany jest związek lęku przed śmiercią z izolowaniem i ukrywaniem zjawiska śmierci (np. przenoszenie umierających do instytucji, ukrywanie śmierci w mediach)	113	Lęk przed śmiercią w medycynie współkształtuje hospitalizację umierania (1930-1980)
		114	Lęk przed śmiercią sprzyja ukrywaniu śmierci i umierania w instytucjach opieki (XX)
		115	Lęk przed śmiercią współkształtuje strategie wyciszania śmierci w przestrzeni publicznej (XX-XXI)
		116	Lęk przed śmiercią - łagodzenie lęku przez uładowaną śmierć medialną w kulturze komercyjnej

Grupa 9: Lęk przed śmiercią przekształca język i dyskurs publiczny

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
9.1	Język tematu śmierci Pokaż, jak lęk przed śmiercią kształtuje język tematu śmierci (eufemizmy, metafory, narracje heroiczne/tragiczne)	117	Lęk przed śmiercią kształtuje eufemizmy dotyczące śmierci (XX-XXI)
		118	Lęk przed śmiercią kształtuje metafory dotyczące śmierci
		119	Lęk przed śmiercią współkształtuje narracje heroiczne o śmierci
		120	Lęk przed śmiercią współkształtuje narracje tragiczne o śmierci
		121	Lęk przed śmiercią łagodzi język katechezy kościelnej o śmierci
		122	Lęk przed śmiercią - amortyzacja lęku poprzez retorykę religijną
9.2	Śmierć a nowe dziedziny wiedzy Pokaż, jak lęk przed śmiercią wpłynął na powstanie i rozwój nowych dziedzin (tanatologia, psychologia żałoby, bioetyka)	123	Lęk przed śmiercią - amortyzacja lęku poprzez retorykę medyczną
		124	Lęk przed śmiercią współkształtuje narodziny tanatologii (XX-XXI)
		125	Lęk przed śmiercią współkształtuje koncepcje żałoby i straty w psychologii (XX-XXI).
		126	Lęk przed śmiercią w medycynie współkształtuje bioetykę końca życia (XX-XXI)
		127	Lęk przed śmiercią sprzyja instytucjonalizacji badań nad śmiercią i żałobą.

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
9.3	Śmierć a debata publiczna i wartości Pokaż, jak w piśmiennictwie opisuje się wpływ lęku przed śmiercią na styl debaty publicznej i sposoby wyrażania wartości (np. sens cierpienia)	128	Lęk przed śmiercią współkształtuje publiczną debatę o sensie cierpienia
		129	Lęk przed śmiercią współkształtuje język wartości moralnych w debacie publicznej
		130	Lęk przed śmiercią w języku strukturyzuje dyskurs publiczny o śmierci i cierpieniu

Grupa 10: Lęk przed śmiercią w XX i XXI wieku istotnie wpływa na strategię „walki ze śmiercią”

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
10.1	Medykalizacja śmierci Wskaż opracowania, że lęk przed śmiercią przyczynia się do traktowania śmierci jako zjawiska biologiczno-medycznego, które ma podlegać kontroli i opóźnieniu	131	Lęk przed śmiercią nasila medykálne zarządzanie umieraniem
		132	Lęk przed śmiercią technicyzuje śmierć jako problem medyczny
		133	Lęk przed śmiercią wzmacnia presję maksymalnego podtrzymywania życia
		134	Lęk przed śmiercią wspiera analizy przedwczesnych zgonów dla kierowania interwencjami i politykami zdrowia publicznego
		135	Lęk przed śmiercią wzmacnia instytucjonalną kontrolę procesu umierania
10.2	Przedłużanie życia Jakie działania, opisane w literaturze, podejmuje się w celu przedłużenia życia - fizycznego, sprawnego, wolnego od oznak starzenia? Ujmowane są one jako sposoby radzenia sobie z lękiem egzystencjalnym	136	Lęk przed śmiercią zwiększa presję inwestowania w przedłużanie życia
		137	Lęk przed śmiercią zwiększa presję działań anti-aging w kulturze i medycynie
		138	Lęk przed śmiercią wzmacnia ruch longevity i jego piśmiennictwo
		139	Lęk przed śmiercią w wspólnotach wzmacnia reżimy diety, fitness i self-care

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
10.3	Technologie Opisz, jak w odpowiedzi na lęk egzystencjalny niektóre współczesne technologie (biotechnologia, medycyna, rejuwenacje) ujmowane są w przestrzeni publicznej jako narzędzia „walki z umieraniem”, a ciało jako obiekt ich działania, dzięki czemu podlega „pożądanym” modyfikacjom i doskonaleniom	140	Lęk przed śmiercią zwiększa presję na rozwój biotechnologii długowieczności
		141	Lęk przed śmiercią uprzedmiotawia ciało jako obiekt modyfikacji technologicznej
		142	Lęk przed śmiercią wzmacnia narracje doskonalenia ciała w kulturze technologicznej
		143	Lęk przed śmiercią wzmacnia auto-monitoring (self-tracking), by spowalniać starzenie
10.4	Świecka nieśmiertelność Jakie projekty „świeckiej nieśmiertelności” (transhumanizm, kriogenika, zapis umysłu) są opisywane jako odpowiedź na lęk egzystencjalny? Ujmowane są jako przedsięwzięcia, w których śmierć ma być odraczana lub przezwyciężana technologią	144	Lęk przed śmiercią wzmacnia świeckie projekty wydłużania życia kosztem religijnych ram sensu i zbawienia
		145	Lęk przed śmiercią pobudza transhumanizm i przekraczanie ograniczeń biologicznych
		146	Lęk przed śmiercią w praktykach współkształtuje oczekiwanie, że można kontrolować życie i starzenie (XX-XXI)
		147	Lęk przed śmiercią w technofuturyzmie inspirowanie przenoszenie świadomości do form cyfrowych

Grupa 11: Lęk przed śmiercią ukierunkowuje budowę form pośmiertnego trwania i dziedziczenia

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
11.1	Zmiany materialnych form pamięci Jak w XX i XXI wieku, pod wpływem lęku przed śmiercią następują zmiany materialnych form pamięci (nagrobki, pomniki, urny, tablice, epitafia, kremacja, „miejsca pamięci”) - oraz jak są one ujmowane w przestrzeni publicznej (upamiętnienia, miejsca pamięci, praktyki cmentarne)	148	Lęk przed śmiercią współkształtuje przemiany pamiątek i materialnych śladów po zmarłych
		149	Lęk przed śmiercią współkształtuje współczesne zmiany estetyki nagrobków
		150	Lęk przed śmiercią współkształtuje współczesne zmiany treści epitafiów
		151	Lęk przed śmiercią zwiększa presję na ograniczanie czasu żałoby
		152	Lęk przed śmiercią wspiera indywidualizację form upamiętniania zmarłych (XX-XXI)
11.2	Formy dziedziczenia Jak lęk przed śmiercią wpływa na formy dziedziczenia - biologicznego, ideowego, majątkowego i kulturowego - oraz jak te formy są przedstawiane i nazywane w praktykach i dyskursach publicznych (prawo spadkowe, fundacje, „dziedziczenie pamięci”)	153	Lęk przed śmiercią porządkuje wybór form dziedziczenia: biologicznego, majątkowego, ideowego, kulturowego
		154	Lęk przed śmiercią wzmacnia dyskurs o prawie spadkowym i fundacjach testamentowych
		155	Lęk przed śmiercią współkształtuje dziedziczenie pamięci o zmarłych w rodzinach i wspólnotach.
		156	Lęk przed śmiercią wzmacnia testamentowe i fundacyjne strategie symbolicznego przedłużania osoby

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
11.3	Rodzina - „przedłużenie” jednostki Jak rodzina (w sensie społecznym / biologicznym / emocjonalnym) staje się „przedłużeniem” jednostki wobec śmierci - w literaturze i we współczesnym dyskursie publicznym (polityki rodzinne, narracje wspólnotowe)	157	Lęk przed śmiercią wzmacnia rodzinę jako społeczne przedłużenie jednostki
		158	Lęk przed śmiercią wspiera narracje wspólnotowe o trwaniu rodu i pokoleń
		159	Lęk przed śmiercią wspiera polityki rodzinne wzmacniające ciągłość pokoleń
		160	Lęk przed śmiercią - łagodzenie lęku poprzez więzi rodzinne
11.4	Rytuały pamięci Jakie funkcje rytuałów pamięci (rocznice, Dzień Zaduszny, albumy rodzinne) służą utrzymaniu symbolicznej obecności zmarłych - i jak są one dziś praktykowane oraz przedstawiane publicznie (media, uroczystości, upamiętnienia)	161	Lęk przed śmiercią współkształtuje instytucjonalny przekaz pamięci o zmarłych
		162	Lęk przed śmiercią współkształtuje rytuały wspólnotowe przekazywania pamięci
		163	Lęk przed śmiercią ukierunkowuje edukacyjny przekaz pamięci o śmierci i zmarłych
		164	Lęk przed śmiercią współkształtuje hybrydowe upamiętnianie łączące praktyki offline i online

Grupa 12: Śmierć i lęk przed śmiercią są przetwarzane w spektakl, narzędzie kontroli lub produkt rynkowy

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
12.1	Śmierć jako spektakl Jak śmierć staje się widowiskiem - w mediach, filmie, polityce, religii - i jak ten sposób pokazywania śmierci w przestrzeni publicznej oswaja lub pogłębia lęk przed nią	165	Lęk przed śmiercią sprzyja widowiskowemu przedstawianiu śmierci w mediach
		166	Lęk przed śmiercią w sztuce współkształtuje estetyzację i teatralizację rytuałów żałobnych
		167	Lęk przed śmiercią tworzy zapotrzebowanie na online rytuały pamięci i żałoby
		168	Lęk przed śmiercią sprzyja medialnemu epatowaniu śmiercią
12.2	Komercjalizacja śmierci Wskaż sposoby komercjalizacji śmierci: produkty, usługi, rytuały, które odpowiadają na lęk przed śmiercią, ale kierują się także logiką zysku (marketing, branża funeralna, kultura popularna)	169	Lęk przed śmiercią współtworzy popyt na usługi i produkty funeralne
		170	Lęk przed śmiercią umożliwia zarządzanie lękiem przez marketing i popkulturę
		171	Lęk przed śmiercią sprzyja profesjonalizacji pogrzebów przez przemysł funeralny
		172	Lęk przed śmiercią wzmacnia popyt na komercyjne usługi pośmiertne i pogrzebowe

12.3	Śmierć narzędziem ideologicznym Jak śmierć i lęk przed śmiercią są wykorzystywane ideologicznie - do budowania wspólnoty, legitymizacji władzy, podtrzymywania mitu ofiary. Jak te użycia są opisywane przez nauki społeczne i humanistykę jako wyrazy kulturotwórczego działania lęku egzystencjalnego, jak są przedstawiane w przestrzeni publicznej przez instytucje państwowe, wspólnoty religijne i media oraz rozpoznawane przez odbiorców, organizacje społeczne i komentatorów?	173	Lęk przed śmiercią zasila ideologiczne narracje wspólnoty, władzy i ofiary
		174	Lęk przed śmiercią wzmacnia państwowe i religijne narracje o śmierci w przestrzeni publicznej
		175	Lęk przed śmiercią współkształtuje kierunek badań nad instrumentalizacją śmierci
		176	Lęk przed śmiercią wspiera użycie śmierci do legitymizacji i mobilizacji politycznej

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
12.4	Śmierć narzędziem mobilizacji Jak lęk przed śmiercią służy do mobilizacji emocji zbiorowych, m.in. w działaniach politycznych, religijnych lub militarnych, czy to w dyskursie publicznym czy w praktykach instytucjonalnych (czyli w powtarzalnych, sformalizowanych działaniach wykonywanych przez organizacje państwowe, kościelne, medyczne, edukacyjne, medialne, komercyjne, wojskowe, NGO)	177	Lęk przed śmiercią wzmacnia mobilizację religijne i państwowe wokół ofiary i bohaterstwa
		178	Lęk przed śmiercią wzmacnia wojskową retorykę obowiązku poświęcenia dla narodu
		179	Lęk przed śmiercią wzmacnia religijne rytuały pamięci utrwalające więzi ze zmarłymi
		180	Lęk przed śmiercią ukierunkowuje pamięć o zmarłych na budowę lojalności wobec państwa

Grupa 13: Lęk przed śmiercią współkształtuje strategie zaprzeczenia, wyparcia i tabuizacji

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
13.1	Usuwanie śmierci ze sfery publicznej Jak opisuje się i gdzie dziś widać usuwanie śmierci ze sfery publicznej (przestrzeń, język, edukacja, życie zbiorowe) - w praktykach instytucji i w przekazach publicznych?	181	Lęk przed śmiercią wypycha śmierć bliską z przestrzeni publicznej
		182	Lęk przed śmiercią współkształtuje instytucjonalne wyciszanie umierania i zjawisk śmierci
		183	Lęk przed śmiercią podmienia obrazy śmierci bliskiej obrazami śmierci obojętnej (XX)
		184	Lęk przed śmiercią sprzyja łagodzeniu treści uznanych za drastyczne (XX-XXI)
13.2	Śmierć nieobecna, przemilczana Jakie formy społecznego zapominania/milczenia o śmierci (np. brak rytuałów, 'ciche pogrzeby', nieobecność w mediach) są opisywane i rozpoznawalne dziś w przestrzeni publicznej?	185	Lęk przed śmiercią pobudza społeczne milczenie: ciche pogrzeby i brak rytuałów (XX)
		186	Lęk przed śmiercią skraca żałobę i upraszcza rytuały pogrzebowe (XX)
		187	Lęk przed śmiercią osłabia wspólnotowe towarzyszenie umieraniu i żałobie (XX)
		188	Lęk przed śmiercią uruchamia zapominanie o zmarłych w życiu zbiorowym (XX)

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
13.3	Unikanie tematu śmierci Jak opisywana tendencja do unikania rozmów o śmierci w rodzinie, szkole, opiece zdrowotnej i instytucjach publicznych - jest łączona z lękiem przed śmiercią	189	Lęk przed śmiercią pobudza unikanie rozmów o śmierci w rodzinie i instytucjach (XX)
		190	Lęk przed śmiercią ograniczał edukację o umieraniu i programy death education (XX)
		191	Lęk przed śmiercią współkształtuje bariery mówienia o śmierci w instytucjach (XX)
		192	Lęk przed śmiercią wpływa na szpitalne protokoły ukrywania umierania (XX)
		193	Lęk przed śmiercią wzmacnia kulturowe skutki izolowania umierania w szpitalach (XX)

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
13.4	Tabu śmierci Jak tabu śmierci zmieniało się w czasie i jak dziś funkcjonuje w kulturze zachodniej (zakres, formy, wyjątki)	194	Lęk przed śmiercią współtworzył tabu, gdy przeżywalność młodych rosła szybciej niż przeżywalność starszych (1900-1950)
		195	Lęk przed śmiercią tabuizuje śmierć, sprzyjając medykalizacji i hospitalizacji umierania.
		196	Lęk przed śmiercią współkształtował umacnianie tabu śmierci przez medykalizację i hospitalizację
		197	Lęk przed śmiercią utrwał tabu przez milczenie kulturowe i brak języka umierania
		198	Lęk przed śmiercią - oswajanie lęku przez jawne przedstawianie śmierci bliskiej
		199	Lęk przed śmiercią wzmacniał tabu śmierci przez sekularyzację i utratę pociechy religijnej
		200	Lęk przed śmiercią sprzyjał psychologicznym narracjom unikającym bezpośredniej konfrontacji z umieraniem
		201	Lęk przed śmiercią współkształtuje słabnięcie tabu wraz z rosnącą przeżywalnością starszych

Grupa 14: Lęk przed śmiercią ukierunkowuje generalny rozwój nauki i wielu dyscyplin wiedzy

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
14.1	Lęk przed śmiercią jako bodziec dla nauk humanistycznych Jak w literaturze przedmiotu opisuje się lęk przed śmiercią jako bodziec dla rozwoju refleksji filozoficznej, antropologicznej i psychologicznej?	202	Lęk przed śmiercią pobudza refleksję filozoficzną, antropologiczną i psychologiczną.
		203	Lęk przed śmiercią współkształtuje pytania o sens życia i śmiertelności w refleksji humanistycznej
		204	Lęk przed śmiercią współtworzy teorie człowieka akcentujące śmiertelność i granice egzystencji
		205	Lęk przed śmiercią w technofuturyzmie inspirowuje interdyscyplinarne badania nad śmiercią i długowiecznością (XX-XXI)
14.2	Nowe obszary badań a lęk przed śmiercią Jak opisuje się związek lęku przed śmiercią z powstawaniem/rozwojem nowych obszarów badań (np. tanatologia) - oraz jak jest to współcześnie przedstawiane w przestrzeni publicznej (instytucje, programy, edukacja)?	206	Lęk przed śmiercią sprzyja narodzinom i instytucjonalizacji tanatologii (XX-XXI)
		207	Lęk przed śmiercią sprzyja rozwojowi psychologii żałoby i bioetyki (XX-XXI)
		208	Lęk przed śmiercią sprzyja programom death education i instytucjom badań nad śmiercią (XX-XXI)
		209	Lęk przed śmiercią wspiera społeczną legitymizację nowych pól badań nad śmiercią (XX-XXI)

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
14.3	Lęk przed śmiercią inspiruje naukę Pokaż, jak w literaturze przedmiotu wiąże się podejmowanie badań empirycznych, historycznych, klinicznych i społecznych z lękiem przed śmiercią	210	Lęk przed śmiercią pobudza empiryczne badania nad umieraniem w naukach społecznych i medycynie (XX-XXI)
		211	Lęk przed śmiercią ukierunkowuje historyczne badania nad wzorcami umierania i kulturą śmierci (XX-XXI)
		212	Lęk przed śmiercią ukierunkowuje metody i pytania badawcze w naukach o śmierci (XX-XXI)
		213	Lęk przed śmiercią sprzyja pluralizacji podejść badawczych w humanistyce i naukach medycznych (XX-XXI)

Grupa 15: Lęk przed śmiercią generuje ruchy społeczne i zmiany historyczne

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
15.1	Ruchy reformatorskie i emancypacyjne Jak w literaturze przedmiotu i we współczesnej przestrzeni publicznej przedstawia się rolę lęku przed śmiercią w mobilizowaniu niektórych ruchów reformatorskich, emancypacyjnych i rewolucyjnych? Czy bywa on także ujmowany jako ich zarzewie i oś?	214	Lęk przed śmiercią wzmacnia postulat autonomii decyzyjnej umierających (XX)
		215	Lęk przed śmiercią wzmacnia postulat wzmocnienia głosu umierających w opiece (XX)
		216	Lęk przed śmiercią współtworzy narracje o godności i prawach umierających (XX)
		217	Lęk przed śmiercią mobilizuje ruchy społeczne na rzecz reform zdrowotnych i bioetycznych (XX)
		218	Lęk przed śmiercią w kryzysach umożliwia przywódcom mobilizację społeczną
		219	Lęk przed śmiercią w kryzysach zwiększa podatność społeczeństw na mobilizację
15.2	Wojny, ludobójstwa, przemoc W jakich tezach i narracjach lęk przed śmiercią bywa wskazywany jako element retoryki mobilizacyjnej lub uzasadnień poprzedzających zbrojne konflikty, wojny, ludobójstwa?	220	Lęk przed śmiercią wzmacnia retorykę zagrożenia poprzedzającą wojny i ludobójstwa
		221	Lęk przed śmiercią sprzyja dehumanizacji i narracjom ofiarniczym mobilizującym przemoc
		222	Lęk przed śmiercią sprzyja dyskursowi bezpieczeństwa usprawiedliwiającemu przemoc polityczną
		223	Lęk przed śmiercią uruchamia mit męczeństwa w mobilizacji narodowej

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
15.3	Tożsamość zbiorowa i wspólnota Jak opisuje się udział motywów śmierci i lęku przed śmiercią w kształtowaniu wyobraźni zbiorowej oraz mechanizmów tożsamości zbiorowej - i gdzie jest to dziś widoczne (rytuały, symbole, media)?	224	Lęk przed śmiercią wzmacnia motyw śmierci w wyobraźni i tożsamości zbiorowej
		225	Lęk przed śmiercią czyni rytuały i symbole publiczne spoiwem wspólnoty
		226	Lęk przed śmiercią wpływa na przekaz medialny współtworzący tożsamość zbiorową
		227	Lęk przed śmiercią wpływa na edukację współtworzącą tożsamość zbiorową
		228	Lęk przed śmiercią współkształtuje mit męczeństwa w niektórych tożsamościach zbiorowych

Grupa 16: Lęk przed śmiercią animuje i stymuluje niektóre projekty technologiczne i cywilizacyjne

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
16.1	Technologie wydłużania życia Pokaż, że lęk przed śmiercią jest uznawany za jeden z motorów rozwoju technologii mających na celu kilka lub nawet kilkunastokrotne wydłużenie życia (zwane niekiedy immortality), np. z zakresu medycyny, inżynierii genetycznej, biotechnologii i pomysłów transhumanistycznych	229	Lęk przed śmiercią napędza wizję immortality jako horyzont technologiczny
		230	Lęk przed śmiercią wspiera transhumanistyczne projekty długowieczności i przebudowy ciała
		231	Lęk przed śmiercią sprzyja biotechnologiom długowieczności
		232	Lęk przed śmiercią współkształtuje narracje longevity legitymizujące technologie wydłużania życia
		233	Lęk przed śmiercią zwiększa popyt na produkty i usługi longevity
		234	Lęk przed śmiercią zwiększa presję na AI i bioinżynierię wydłużania życia
16.2	Inwestycje i dziedzictwo cyfrowe Wskaż, że lęk przed śmiercią wpływa na kierunki niektórych inwestycji cywilizacyjnych (np. programy „longevity”, cyfrowe przechowywanie pamięci/„dziedzictwo cyfrowe”)	235	Lęk przed śmiercią w technofuturyzmie zwiększa popyt na usługi digital legacy i dane pośmiertne
		236	Lęk przed śmiercią w technofuturyzmie pobudza inwestycje w digital afterlife i wirtualną obecność zmarłych
		237	Lęk przed śmiercią sprzyja rozwojowi AI tworzącej awatary i symulacje zmarłych
		238	Lęk przed śmiercią zwiększa popyt na usługi planowania końca życia

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
16.3	Motywy i narracje kulturowe oraz etyka Wskaż jak w publicznym dyskursie futurystyczne wizje postępu lub dystopii (np. literatura science fiction, koncepcje nieśmiertelności, debaty technologiczne) są niekiedy postrzegane jako reakcja na lęk przed śmiercią	239	Lęk przed śmiercią współkształtuje science fiction i wizje technologicznej nieśmiertelności
		240	Lęk przed śmiercią sprzyja tworzeniu dystopii o utracie tożsamości i cielesności
		241	Lęk przed śmiercią w technofuturyzmie współkształtuje spory o etykę technologii pokonywania śmierci
		242	Lęk przed śmiercią sprzyja użyciu ramy digital self w debatach mind upload
		243	Lęk przed śmiercią pobudza w technofuturyzmie wizje zbawienia lub upadku cywilizacji

Grupa 17: Lęk przed śmiercią a zmiany norm moralnych i sposobów myślenia o człowieku

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
17.1	Lęk przed śmiercią a przewartościowania etyczne Czy i jak lęk przed śmiercią wpływa na pojęcia dobra, zła, winy, odkupienia i sensu cierpienia - w literaturze przedmiotu oraz we współczesnej przestrzeni publicznej? Jakie występują spory i stanowiska na poziomie meritum oraz na poziomie meta (język, metodologia, milczące założenia)?	244	Lęk przed śmiercią współkształtuje religijne wyobrażenia zbawienia i życia po śmierci
		245	Lęk przed śmiercią współkształtuje narracje wyjaśniające sens lub bezsens cierpienia
		246	Lęk przed śmiercią wspiera rozwój praktyk duchowych oferujących oswojenie przemijania
		247	Lęk przed śmiercią wzmacnia eschatologiczne narracje objaśniające koniec świata i los człowieka
		248	Lęk przed śmiercią wzmacnia religijne obietnice nieśmiertelności i ocalenia osoby
		249	Lęk przed śmiercią pobudza świeckie duchowości poszukujące sensu i oswojenia przemijania

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
17.2	Lęk a rozumienie człowieczeństwa Czy i jak lęk przed śmiercią ujmuje się jako czynnik kształtujący rozumienie człowieczeństwa oraz granic życia i śmierci - w literaturze przedmiotu oraz we współczesnej przestrzeni publicznej? Jakie spory i stanowiska pojawiają się na poziomie meritum oraz na poziomie meta (język, metodologia, milczące założenia)?	250	Lęk przed śmiercią kształtuje rozumienie osoby i istoty człowieka
		251	Lęk przed śmiercią podsyca spory o początek życia i status embrionu.
		252	Lęk przed śmiercią wzmacnia meta-założenia i argumenty w sporach o początek życia
		253	Lęk przed śmiercią podsyca spory o koniec życia i kryteria śmierci mózgowej.
		254	Lęk przed śmiercią wzmacnia meta-założenia i argumenty w sporach o koniec życia
		255	Lęk przed śmiercią kształtuje język prawa, medycyny i religii o życiu i śmierci
		256	Lęk przed śmiercią ujawnia różnice kulturowe w wyznaczaniu granicy życia i śmierci
		257	Lęk przed śmiercią kształtuje polityki publiczne i instytucjonalne decyzje o granicach życia

Nr	Zagadnienie szczegółowe (podgrupa)	Nr rdzenia	Rdzenie semantyczne
17.3	Lęk a eutanazja i prawo do śmierci W jakich ujęciach lęk przed śmiercią bywa wskazywany jako czynnik przewartościowań etycznych (np. eutanazja, „prawo do śmierci”, godność umierania) - w literaturze przedmiotu oraz we współczesnej przestrzeni publicznej? Jakie spory i stanowiska pojawiają się na poziomie meritum oraz na poziomie meta (język, metodologia, milczące założenia)?	258	Lęk przed śmiercią towarzyszył pojęciu godnej śmierci: heroizm znoszenia bólu (przed XX)
		259	Lęk przed śmiercią towarzyszy pojęciu godnej śmierci: ulga w fizycznym cierpieniu (XXI)
		260	Lęk przed śmiercią współkształtował przesunięcie godnej śmierci od heroizmu ku uldze w cierpieniu
		261	Lęk przed śmiercią wzmacnia argumenty za i przeciw eutanazji w debatach etycznych
		262	Lęk przed śmiercią rodzi etyczne napięcia w praktykach opieki paliatywnej
		263	Lęk przed śmiercią wpływa na język sporów o eutanazję i prawo do śmierci
		264	Lęk przed śmiercią współtworzy kulturowe różnice w ocenach eutanazji i godnej śmierci
		265	Lęk przed śmiercią sprzyja przewartościowaniom etycznym zmieniającym prawo i medycynę końca życia